

PRIVREDNA/GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 101 * Godina XII * februar-veljača 2011. godine

GLASNIK

ISSN 1840-0310

Konferencija

Energijska efikasnost i klimatske promjene

Šumarstvo

Cijene rastu, prihod se topi

ISSN 1840-0310

9 771840 031004

„Najmenadžer 2010.”

Priznanje Jagi Lasiću, predsjedniku P/GKFBiH

Nezavisna agencija Europskog udruženja menadžera i časopisa Euromanager iz Zenice su 15. 12. 2010. godine u Banjoj Luci, uz sudjelovanje oko 500 menadžera, predstavnika međunarodne zajednice, organa vlasti i znanosti, održali dvadeset treću manifestaciju „Izbor najmenadžera i najkompanije Bosne i Hercegovine”

Žiri je donio odluku o dodjeli 26 nagrada za menadžere i kompanije iz gospodarstva, osam nagrada osobama koje su doprinijele bržem razvitku biznisa i ekonomije, četiri načelnicima općina, te dvojici veleposlanika.

Priznanje je dodijeljeno za uspješnost u poslovanju i doprinos bh. gospodarstvu. Kandidatom za dobivanje ove prestižne nagrade postaje se isključivo izvrsnošću u poslovanju, koja se vrednuje temeljem izračuna utvrđenih pokazatelja. Uzastopno kandidiranje ili osvajanje ove nagrade doprinosi poboljšanju ukupnog ugleda tvrtke i poticaj je za ostale da ostvare isti uspjeh.

Šampioni biznisa

Novi šampionske zvijezde - šampioni među šampionima biznisa 2010. godine su: Nedžad Rešidbegović (BH Telecom), Jagannadham Guntupalli (GIKIL Lukavac), Mato Matan Žarić (Elektroprivreda HZ HB Mostar), Munever Čerčić (Rudnici mrkog uglja „Banovići”), Mile Lakić (Hidroelektrane na Drini Višegrad), Salih Šabović (GIPROM Tuzla) i Amira Sipović (Standard namještaj Sarajevo), a njihove kompanije su proglašene najkompanijama godine.

Za „Ženu - osobu godine 2010.” u oblasti bankarstva izabrana je Azra Čolić (Privredna banka Sarajevo), a Amira Sipović (Standard Sarajevo) je „Žena - gospodarstvenik 2010.” Turistički kompleks „Garden City Konjic” nagrađen je za investicioni podvig u oblasti turizma u BiH. Hit kompanija budućnosti „Turbina” iz Teslića izabrana je za podvig godine za vjetroturbine, a ovogodišnja najinvesticija u biznisu BiH je Hidroelektrana „Mostarsko blato”, koja je puštena u rad prošle godine i u koju je investirala Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne.

Nagrade za mali, srednji i veliki biznis

Nagrade u kategoriji malog biznisa dobili su Dževad Civić (Civić d.o.o. Cazin), Aco Stanišić („Stanišić“, Pale), Mahir Mujić (EZ - Kačuni, Busovača), Nasiha Džaka (ZZ Agropodrinje, Goražde), Tomislav Ladan (Themo-flux, Jajce), Amir Bašagić (Ingplast, Cazin), te Mirko Vincetić („Imo Junior“ Orašje).

U srednjem biznisu ove godine najbolji su: Mustafa H. Adulović (Gradmont Gradačac), Mile Atlagić (AM Međugorje Banja Luka), Said Karalić (Kovan M.I. Gračanica), Halil Kahrica (BH Cabel Net Sarajevo) i Veljko Golijanin (Majnex, Pale).

U konkurenciji više od 600 kompanija u velikom biznisu najbolji su Sinan Merzić (Hepok Mostar), Hasan Nezić (Eurotrans Gradačac), Čamil Zaimović (Rudnik mrkog uglja Breza - 14. 12. 2010. - dan prije uručenja

nagrade ispunio godišnji plan), Dubravka Bašić (Lager, Posušje), Emir Avdić (Intrade energija, Sarajevo) i Miroslav Tešić (Turbina IPD Teslić).

Ukupno 26 kompanija - ovogodišnjih laureata je ostvarilo oko tri milijarde KM prihoda, sa oko 500 miliona KM dobiti i planom investicija za iduću godinu od više od milijardu maraka.

Nagrade „Najnačelnik 2010.“ pripale su Hamdiji Lipovači - Bihać, Simi Stakiću - Pelagićevo, Mati Zovki - Žepče i Nikoli Kragulju - Gradiška.

Najministar, koji je najviše radio na poticajnim mjerama za razvoj privrede, je ministar Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta BiH - Velimir Kunić.

Visoko priznanje dobio je i predsjednik Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH za izuzetan doprinos u radu P/GKFBiH i stalno jačanje veza između ove asocijacije i gospodarskih subjekata na području FBiH.

Najbanke su Privredna banka Sarajevo - najdirektorica u bankarstvu Azra Čolić, te Turkish Ziraat Bank i njen menadžer za BiH Kenan Bozkurt.

Ovogodišnje priznanje za uspješnu marketinšku kompaniju uručeno je Gordanu Memiji iz Sarajeva, kompanija Foto art, a za oblast nauke i obrazovanja dr. Ismetu Aliji, za odličnu organizaciju i rad Pravnog fakulteta u Kiseljaku.

U Hotelu Bosna u Banjoj Luci održana je i tradicionalna prateća manifestacija izbora menadžera - Poslovni forum o temi „Svjetska ekonomska kriza - gdje su rješenja?“ na kome je predsjednik Lasić, pred oko stotinjak uglednih menadžera, iznio svoje viđenje ovog problema.

Željana BEVANDA

zeljana.bevanda@yahoo.com

GLASNIK

Privredna / Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine
List izlazi mjesečno
Godina XII
Broj 101
februar/veljača 2011.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda,
glavni urednik,
Amela Kečo,
odgovorni urednik,
članovi:
Mira Idrizović,
Šemsa Alimanović,

Ljubo Dadić
i Meliha Velić,
sekretar Redakcije.

Adresa:

Privredna / Gospodarska
komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/566-300
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/566-222 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.o.o.
Sarajevo

Općinski sud Sarajevo
UF/1-2219/05,
RB 1-3018

Identifikacioni broj
4200088140005
Identifikacioni broj PDV
200088140005

DTP: "Privredna štampa"

Štampa: Suton d.o.o., Varaždinska 2
Široki Brijeg
Besplatan primjerak

Cijene rastu, prihod se topi

Osnovni problem šumarstva - loše poslovanje najnovijim poskupljenjem sirovine - želi se prebaciti na drvoprerađivače

S novim ugovorima za isporuku sirovina u ovoj godini iz većine šumskih poduzeća drvoprerađivačima su ispostavljene fakture s cijenama uvećanim za oko 5%. Predsjednik Grupacije šumarstva i drvne industrije Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH Zdenko Laštro izrazio je bojazan da će, shodno tekućem rastu cijena energije i drugih troškova, šumari nastaviti povećavati cijene pilanskih trupaca, što će dodatno ugroziti poslovanje fabrika i pogona tvornica za preradu drveta. Uz to, izazvat će lančano poskupljenje namještaja i drugih proizvoda.

Drvoprerađivači u FBiH sve teže osiguravaju sirovine za svoje proizvodne pogone. Nabavka bukovih trupaca je na isteku prošle godine već bila problematična i mnogi danas zbog manjka sirovine imaju izražen problem u proizvodnji.

Da li će iko bez sigurnog snabdijevanja uspjeti opstati na zahtjevnom inotržištu.

Predsjednik Laštro podsjeća da su uvođenjem FSC CoC standarda i certificiranjem firmi drvoprerađivači (sedam ima FSC CoC, tri kompanije su u postupku za dobijanje) pokazali ozbiljnost i odgovornost u proizvodnji, na osnovu čega se očekivalo da postanu dio lanca odgovornosti za održivi razvoj šumskog resursa i ekosistema. Dok drvna industrija pokušava da

prati zahtjeve tržišta, do tada se u šumarstvu FBiH ne dešava ništa ohrabrujuće, pa certifikat FSC za sada posjeduju jedino Unsko-sanske šume.

Pojedina kantonalna poduzeća su tek na početku toga posla, a drugi se ne mogu pomjeriti sa mrtve tačke. Osnovni problem je u tome što posluju s gubitkom i nemaju povrata dijela dobiti u šumski resurs, te ne ispunjavaju jedan od bitnih uvjeta da bi mogli pristupiti certifikaciji.

Za razliku od FBiH, u drugom entitetu je drugačije, pogotovo što su sve šume certificirane, a 29 poduzeća prerade drveta ima certifikat FSC CoC. Cijena bukovih trupaca u ovom entitetu je povoljnija, posebno se to odnosi na one II i III klase, a i za avansne uplate šumarstva svojim kupcima odobravaju rabat od 5%.

Mi u FBiH ispred njih idemo samo u povećanju cijena. Šumska poduzeća koja su se opredijelila za ovu nepopularnu mjeru samo su dala signal ostalima da uskoro urade isto.

U protekle dvije godine drvoprerađivače je pogađao drastičan pad cijena građe i poluproizvoda od drveta, koji je samo djelimično pratilo smanjenje cijena trupaca. Logično je da se šumari i drvoprerađivači na sastanku Grupacije dogovaraju i oko ove problematike. Najviše se raspravljalo o Zakonu o šumama, da je situacija u šumarstvu zabrinjavajuća, ali i da nema odgovornosti za loše poslovanje šumarstva.

Vlasnik šume je FBiH, ali se mnogo ne sekiraju, kao i oni kojima je šuma data na upravljanje.

Zdenko LAŠTRO

Cijene voća i povrća

Informacije na veletržnicama dostupne preko SMS poruka

Prvi put u Bosni i Hercegovini svakodnevne informacije o cijenama voća i povrća mogu biti dostupne preko SMS tehnologije

AgroLink, poljoprivredni informacijski centar, pruža ovu uslugu u saradnji sa državnim institucijama. Informacije o cijenama su dostupne sa pet veletržnica: u Sarajevu, Čapljini, Banjoj Luci, Bijeljini i Tržnici Arizona.

Tržišne informacije pomažu proizvođačima i trgovcima iz lanca vrijednosti u poljoprivrednom sektoru da lakše donose poslovne odluke kojima promoviraju efikasnu proizvodnju i prodaju. Ovo je bitno za proizvođače koji prodaju na lokalnim i regionalnim tržištima. Ove važne informacije pomažu proizvođačima da bolje pregovaraju sa veletrgovcima, da lakše odluče na kojim tržištima žele

prodavati ili da donesu odluku o skladištenju proizvoda od povoljnijeg perioda prodaje, te da planiraju buduće usjeve.

AgroLink je podržan od projekta Excellence in Innovation koji zajednički finansiraju Ministarstvo inostranih poslova Kraljevine Norveške (RNMFA) i Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) i projekta FARMA, koji zajednički finansiraju USAID i Švedska agencija za međunarodnu razvojnu saradnju (SIDA).

AgroLink je privatna kompanija sa sjedištem u Banjoj Luci i nudi brojne usluge u sektoru poljoprivrede, uključujući i informacije o grantovima i tenderima od donatorskih i državnih agencija, informacije o Global GAP, HACCP, ISO i standardima u organskoj proizvodnji, aktuelne tržišne informacije sa pet najvećih bh. veletržnica, informacije o propisima, sajmovima, programima edukacije, kao i izvorima finansiranja i kreditiranja.

Korisnici mogu dobiti informacije o „tržišnom barometru“ na web stranici www.agrolink.ba ili preko poziva/SMS poruke. SMS usluga je namijenjena klijentima koji nemaju Internet konekciju, većinom poljoprivrednicima iz ruralnih sredina.

Međunarodni sajam gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede

Ovogodišnji 16. međunarodni sajam gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede održao se u Virovitici od 21. do 23. siječnja 2011. godine. Sajam je otvorila Jadranka Kosor, predsjednica Vlade Republike Hrvatske, a vidio ga je rekordan broj posjetitelja - 25.200

I dok ostali, uglavnom, bilježe pad i broja izlagača i posjetitelja, Viroexpo je ove godine, po svim pokazateljima, rekordan u odnosu na prijašnje i može se kazati kako je među prva tri sajma u RH. U odnosu na prošlu godinu, Viroexpo 2011. vidjelo je šest posto više posjetitelja nego godinu ranije, nastupio je rekordan broj zemalja (18 i RH), ali i izlagača (706 iz 19 zema-

lja), takođe, rekordan je i po broju izlagača iz stranih zemalja (138 izlagača iz osamnaest zemalja), a i po površini na kojoj su se predstavili izlagači - 22.850 četvornih metra (7.850 zatvorena i 15.000 otvorena četvorna metra izlagačkog prostora). Bez sumnje, Viroexpo 2011. bio je najuspješniji u povijesti ovih sajmova, a održao se pod generalnim pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske.

Privredna/Gospodarska komora FBiH izlagač je jedanaestu godinu uzastopno. Na njezinom štandu ove godine predstavili su se: Zvečevo - Lasta iz Čapljine; Podrumi Andrija i Barpeh iz Čitluka; Violeta iz Tomislavgrada; Arox iz Ljubuškog; TEM Mandeks iz Širokog Brijega; KEŠ i Mobis Fharm iz Mostara.

Ž. BEVANDA

Italijanski Institut za vanjsku trgovinu - ICE Sarajevo

Workshop italijanskih i bh. privrednika

U Sarajevu je 3. februara ove godine održan Workshop italijanskih i bosanskohercegovačkih privrednika, u organizaciji italijanskog Instituta za vanjsku trgovinu - ICE Sarajevo, odjela Ambasade Italije za promociju ekonomskih odnosa, u saradnji sa italijanskom regijom Lombardija (Milano)

Cilj workshopa je bio omogućiti susrete između potencijalnih partnera radi uspostavljanja trgovinske saradnje, a kao nastavak ovih susreta predviđena je i uzvratna posjeta italijanskim firmama od odabranih BH partnera.

Workshop se sastojao iz dva dijela: plenarnog i bilateralnog. U plenarnom dijelu prisutnima su se obratili: N.J.E. Raimondo De Cardona - ambasador Republike Italije u BiH; Dott. Massimo Metilli - direk-

tor Agencije za Rusiju u Italiji; Dott. Massimo Di Giandomenico - direktor Ureda ICE Sarajevo, koji je ujedno bio i moderator skupa.

Nakon plenarnog dijela, uslijedili su bilateralni susreti između italijanskih i bh. privrednika (Agencija maximus, Electra d.o.o., Unioninvest d.d., Work d.o.o., Alat d.o.o. Konjic, Ditrax d.o.o., Enova d.o.o., KJP Centar Skenderija d.o.o. – SS, BUD Import d.o.o., DI Vina d.o.o., MI Prijedor, SB Plimont d.o.o., Uniklima d.d., Slaven d.o.o., Spektar, Dina d.o.o. i Cezar International d.o.o.).

U organizaciji, odnosno animiranju kompanija Sektora metala u Federaciji Bosni i Hercegovini za ove susrete učestvovala je i stručna služba Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH, a plenarnom dijelu workshopa prisustvovao je njen predstavnik Nafija Šehić-Mušić.

Za dodatne informacije možete kontaktirati Ured ICE Sarajevo: italijanski Institut za vanjsku trgovinu - ICE Sarajevo; Odjel Ambasade Italije za promociju ekonomskih odnosa, Čekaluša 39, 71000 Sarajevo. Telefoni: +387 33 201 261 i 201 262
Faks: +387 33 276 565
E-mail: sarajevo@ice.it
<http://www.ice.gov.it/paesi/europa/bosnia/index.htm>
<http://www.italtrade.com/countries/europe/bosniaerz/index.htm>

Nafija ŠEHIĆ - MUŠIĆ

Lider u uvozu naftnih derivata

Na osnovu odredbi Općih i posebnih mjera za ostvarenje bilanca energetske potrebe FBiH Federalno ministarstvo trgovine prati snabdijevanje tržišta naftnim derivatima po količinama, lokalitetu prodaje u tranzitu, skladištenju zaliha i veleprodajnom prostoru.

Kao i prethodnih godina, zaključno sa 31. januarom izrađen je pregled uvoza naftnih derivata u FBiH za 2010. godinu.

Bilansom naftnih derivata za 2010. godinu planiran je uvoz naftnih derivata od 700.000 tona.

Realizirani uvoz n/d u 2010. iznosi 647.336 t n/d što je za oko 8% manje u odnosu na plan i 10,84% manje u odnosu na isti period 2009. godine.

U odnosu na pokazatelje iz prethodnih godina, u kojima nisu evidentirane nabavke derivata u Rafineriji u Bosanskom Brodu, bilansom energetske potreba za 2010. godinu je uvedena obaveza evidentiranja podataka o nabavljenoj količini naftnih derivata iz Rafinerije u Bosanskom Brodu, isključivo na osnovu podataka dobivenih od prometnika naftnih derivata u FBiH.

Razlika od 10,84% u odnosu na uvoz u istom periodu 2009. godine ne znači da se radi o manjem uvozu, ili pak o manjim potrebama FBiH, već o količini derivata nabavljenih u domaćoj rafineriji.

Prema objavljenim podacima, za 2010. godinu iz proizvodnih kapaciteta Rafinerije u Bosan-

skom Brodu je planirana nabavka od 200.000 tona naftnih derivata, a realizirano je 274.134 tone, što je za 37% više u odnosu na planirano.

Ovaj podatak nije moguće uporediti sa podacima za 2009., jer za tu godinu nije bila propisana obaveza evidentiranja količina naftnih derivata iz Rafinerije u Bosanskom Brodu.

Najveći uvoz n/d zabilježen od 1. 1. 2010. do 31. 12. 2010. godine je iz: Hrvatske 468.367 t (72,35%), Italije 92.649 t (14,313%), Mađarske 40.120 t (6,20%) itd.

Pregled nabavljenih količina n/d iz Republike Srpske od I do XII 2010. godine

Vrsta derivata	Pregled nabavljenih količ. n/d I - XII 2010. (u tonama)
MB-98	12
BMB-98	4.477
BMB-95	26.717
Euro.diz.	154.980
Luel	46.754
Mazut	1.472
TNP	3.535
Bitum.	36.122
Dr. proiz.	47
Ukupno	274.134

Najveći uvoznici u FBiH, prema procentu, su:

Hifa-Oil d.o.o. Tešanj 21,5%,
 Holdina d.o.o. Sarajevo 20,28%,
 Energopetrol, d.d.Sarajevo 17,83%,
 Petrol BH Oil Comp. Sar. 13,45%.

Za razliku od ranijih obračunskih perioda, u ovom godišnjem izvještaju prvi put je zabilježeno da je jedna domaća kompanija vodeća firma u uvozu naftnih derivata na naše tržište. Radi se o kompaniji Hifa-Oil d.o.o. Tešanj. Ukoliko bi se procentu uvezenih količina naftnih derivata kompanije Hifa-Oil dodali i pokazatelji o nabavljenim količinama derivata u Rafineriji u Bosanskom Brodu, konačan udio ove kompanije u ukupnim prometovanim količinama derivata u FBiH bi bio znatno veći, za oko 30%.

Ovo je važan podatak kako za Udruženje prometnika naftnih derivata FBiH tako i za cijeli naftni sektor u BiH. Pored evropskih kompanija, prisutnih na našem tržištu, koje su godinama bile najveći prometnici derivatima, ovog puta vodeća u uvozu jeste izvorno domaća firma.

Uvidom u procenat učešća firmi u uvozu, evidentno je da samo četiri participiraju u cjelokupnom uvozu sa 73,06%, i pored liberalizacije uvoza u BiH i brojnih kompanija koje se bave prometom nafte i naftnih derivata.

Amela KEČO

Još jedan uspješan nastup

Veleposlanica Bosne i Hercegovine u Kraljevini Španjolskoj i stalna predstavnik BiH pri Svjetskoj turističkoj organizaciji Željana Zovko posjetila je štand BiH na Svjetskom sajmu turizma FITUR, koji se od 19. do 23. siječnja održao u Madridu, a svečano ga je otvorila kraljica Sofija

Tom prigodom je razgovarala s glavnim tajnikom Svjetske turističke organizacije Talebom Rifaiem. Veleposlanica Zovko se zahvalila glavnom tajniku Svjetske turističke organizacije Rifaiu za posjetu našoj zemlji u srpnju prošle godine, naglasivši da je on prvi glavni tajnik ove organizacije koji je posjetio BiH. Uručila mu je i prigodan poklon, zajedno s pomoćnikom ministra Federalnog ministarstva okoliša i turizma Nedeljkom Babićem i predstavnikom turističke agencije Fo-rtuna iz Mostara Milijem Bijavićem. Glavni tajnik Rifai se zahvalio i rekao da treba senzibilizirati dužnosnike naše zemlje kako bi izradili jedinstvene strategije prezentacije tur-

ističkih potencijala. Stoga je ponudio pomoć Svjetske turističke organizacije u njezinoj izradi.

Međunarodni sajam turizma FITUR smatra se najprestižnijim sajmom turizma na međunarodnoj razini. Riječ je o susretu u Madridu, koji je promovirao komercijalnu i tehnološku suradnju, omogućio prezentaciju novih turističkih proizvoda i usluga, te transfer tehnologije vezan uz sustave koji unaprijeđuju kompetitivnost turističkog sektora. Dva glavna područja susreta su bili održivi turizam i ekoturizam, te tehnologija, inovacija i kvaliteta turizma, odnosno sustavi za upravljanje i promocija turističkih usluga, upravljanje kvalitetom usluge, tehnologije prezentacije kulturnog naslijeđa. On predstavlja mjesto sastanka profesionalaca turizma gdje možete uspostaviti poslovne kontakte i poboljšati svoje poslovanje. Turističke agencije, hoteli, konzultanti i eksperti u internacionalnim organizacijama u turizmu sudjelovali su na ovom sajmu.

Danijela LOVRIC
lovric.danijela@yahoo.com

BH navigator

Prvi mobilni turistički vodič BiH

Dokaz da se i kod nas prate svjetski trendovi u odnosu između turizma i komunikacija je prvi mobilni turistički vodič BiH kojeg je kreirala agencija Mark IN iz Sarajeva

Ova mobilna aplikacija svakom korisniku najpopularnijeg telefona na svijetu Apple iPhone-a u ruke daje turističku ponudu Bosne i Hercegovine prvi put.

BH navigator je prvenstveno namijenjen stranim turistima, ali, isto tako, i BiH dijaspori, kao i domaćim turistima, jer na jednostavan i pregledan način pruža uvid i preporuke vezane za turističku ponudu BiH.

Ponuda je razvrstana po kategorijama kao što su kultura i umjetnost, smještaj, hrana i piće, barovi i klubovi, kupovina, prevoz i slično, a kat-

egorija avanturističkog turizma je izdvojena kao posebna konkurentna prednost kada je u pitanju turistička ponuda BiH.

U prvu verziju ove mobilne aplikacije su uvrštene turističke ponude Banje Luke, Sarajeva i Mostara, a uskoro se očekuje uvrštenje i ostalim turističkih atrakcija u BiH.

Dostupna je na engleskom i bosanskom jeziku.

Aplikacija je besplatna, a nakon prvog downloada njezino korištenje ne zahtijeva Internet vezu, što omogućava njezino korištenje bilo gdje i bilo kada.

D. L.

Energijska efikasnost i klimatske promjene

Regionalni centar za edukaciju i informacije iz održivog razvoja u jugoistočnoj Evropi - REIC, u saradnji sa Centrom za ekonomski, tehnološki i okolinski razvoj - CETEOR d.o.o. Sarajevo i IPSA Institutom Sarajevo, organizirao je i održao naučno-stručnu Konferenciju o temi "Energijska efikasnost i klimatske promjene", 26. januara ove godine, u Sarajevu

Predstavljeni su rezultati projekta "Energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije - podrška energetske strategiji na lokalnom nivou" (ENER SUPPLY - Energy Efficiency and Renewables - Supporting Policies in Local level for Energy). To je zajednički projekat 14 partnera iz 11 zemalja jugoistočne Evrope, s općinom Potenza iz Italije na čelu, a u BiH se implementira u Srednjobosanskom kantonu. Projekat je započeo u aprilu 2009., a završava u martu 2012. godine. Cilj je razvoj sposobnosti lokalne uprave u oblasti energetske efikasnosti (EE) i obnovljivih izvora energije (OIE).

Povod njenom održavanju je potreba za prezentacijom projekata i radova iz domena energetske efikasnosti i klimatskih promjena sa ciljem jačanja kapaciteta i podizanja svijesti o njihovom značaju, kao i podrška radu Virtualnog prostora za izradu završnih radova magistarata i doktorata iz oblasti Energijske efikasnosti i obnovljivih izvora energije na univerzitetima regije JI Evrope (VSD - space).

Projekt finansira Evropska unija sredstvima iz Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA) i REIC sredstvima iz vlastitog učešća.

U radu su učestvovali sudionici čije se aktivnosti ogledaju u ovoj problematici, predstavnici relevantnih institucija, lokalnih zajednica i organizacija koje realizuju komplementarne projekte.

Prezentacija rezultata projekta namijenjena je i univerzitetskim radnicima i stručnjacima OEI i EE, te lokalnog razvoja.

Nakon uvodnog izlaganja Azrudina Husika, direktora REICA-a, te pozdravnog govora predsjednika REIC-a i šefa Odsjeka za zaštitu okoliša MVTEO BiH, rad Konferencije održao se u tri bloka.

I blok:

Projekat Energetske efikasnosti i obnovljivi izvori energije - Podrška strategiji na lokalnom nivou:

- Prezentacija projekta (ENER SUPPLY - Energy Efficiency and Renewables - Supporting Policies in Local level for Energy),
- Rezultati istraživanja potreba za edukacijom o obnovljivim izvorima energije i energetske efikasnosti u okviru Projekta,
- Izrada energetske bilansa za SBK u okviru projekta ENER SUPPLY.

II blok:

Projekat "Integracija klimatskih promjena u nacionalnu strategiju u cilju implementacije Projekta ICZM na Mediteranu - Bosna i Hercegovina":

- Rezultati i komponente GEF Projekta,
- Prezentacija Projekta sa naglaskom na potrebe BiH.

III blok:

Klimatske promjene - ranjivost, adaptacija i suzbijanje:

- Ekonomski aspekti primjene i upravljanja obnovljivim energetske resursima,
- Ranjivost obalnog područja BiH na klimatske promjene i mjere ublažavanja, (UNEP projekat),
- Scenariji regulisanja emisije stakleničkih gasova u BiH u post-Kyoto periodu 2013 - 2050. godina,
- Faze tranzicije elektroenergetika sa centralizovanog ka distribucijskom,
- Razvoj indikatora korištenja energije,

- Model upravljanja energijom u Sarajevu,
- Bilansiranje energije i scenariji promjene energijske strukture u Sarajevu do 2025. godine,
- Mogućnosti ostvarenja energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti,
- Model povećanja produktivnosti kompanije kroz harmonizaciju energijske efikasnosti i ukupne efektivnosti opreme.

REIC ovaj projekt provodi u saradnji s Vladom i općinama Srednjobosanskog kantona, a finansira ga Evropska unija sredstvima iz Instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA) i REIC sredstvima iz vlastitog učešća. Direktor REIC-a Azrudin Husika istaknuo je da svaka država u provedbi projekta ENER SUPPLY izabere jedno područje na kojem radi određeno istraživanje vezano za korištenje OIE. Srednjobosanski kanton izabran je jer ima potencijale obnovljivih izvora energije i obezbjeđuje suradnju sa svih 12 općina. Istaknuto je, također, da su vršena istraživanja nivoa znanja o energetskej efikasnosti i obnovljivim izvorima energije da bi se vidjelo šta zaposleni u lokalnim administracijama znaju o tim pitanjima. Ustanovljeno je da je nivo znanja zaposlenih u lokalnim administracijama nizak u regionu, a da je u BiH još lošiji.

U okviru projekta, kako je rečeno, predviđeno je provođenje energetske audita u stambenom sektoru i industriji, izrada studija izvodljivosti za mjere EE i korištenje OIE, izrada mapa OIE za Srednjobosanski kanton, pronalaženje izvora finansiranja i potencijalnih investitora, te razumijevanje EU legislativne u oblasti OIE i EE. Pored lokalnih vlasti, u projekat su uključene i druge zainteresirane strane kao što su građevinske kompanije, distributeri energije, ekološka udruženja, udruženja potrošača, udruženja poljoprivrednika, udruženja preduzeća i javnost.

Konferenciji je prisustvovala i predstavnik P/GKFBiH, koja se, u svom obraćanju, osvrnula na nedovoljnu zastupljenost Industrijskog sektora u okviru planiranog edukativnog segmenta i postojećeg projekta. U razgovoru koji je uslijedio nakon konferencije, dogovoreni su konkretniji potezi koji će uključiti i Komoru u edukativni dio vezan za industrijski sektor.

Svoje prezentacije imali su eminentni domaći i inostručnjaci iz ove oblasti, kao i diplomanti i budući magistranti i doktoranti Mašinskog fakulteta u Sarajevu.

Mr. Naifija ŠEHIĆ - MUŠIĆ
n.sehic@kfbih.com

Novine u zakonodavnim rješenjima

U cilju usklađivanja zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa *acquis communautaire* Europske unije i međunarodnim standardima koje postavlja svjetska trgovinska organizacija patentno pravo, pravo žiga, zaštite industrijskog dizajna, zaštite oznake geografskog porijekla, kao prava industrijskog vlasništva uređena su kroz pet samostalnih zakona

Na prijedlog Instituta za intelektualno vlasništvo BiH (Institut), odnosno Vijeća ministara BiH, Parlamentarna skupština BiH donijela je 28. 5. 2010. godine:

- Zakon o patentu,
- Zakon o žigu,
- Zakon o industrijskom dizajnu,
- Zakon o zaštiti oznaka geografskog porijekla i
- Zakon o zaštiti topografije integrisanog kola.

Patent:

To je pravo koje štiti nosioca u pogledu privrednog korištenja patentiranog pronalaska, koje nastaje upisom u registar patenta u skladu sa odlukom Instituta i traje 20 godina.

Žig

To je pravo kojim se štiti znak koji služi za razlikovanje robe, odnosno usluga jednog učesnika u privrednom prometu od iste ili slične robe, odnosno usluga drugog učesnika u privrednom prometu. Znakovi koji mogu biti zaštićeni žigom su posebno: riječi, slova, brojevi, slogani, kratice, grafički prikazi, kombinacije boja i njihovih nijansi, trodimenzionalni oblici, ambalaža za proizvode pod uvjetom da su distinktivni, kao i kombinacije svih navedenih znakova. Osnovni uslovi koje neki znak mora da ispunjava da bi bio zaštićen žigom jesu da je on podoban za razlikovanje robe i usluga i da se može grafički prikazati. Posebni uslovi za zaštitu znaka žigom uređuju se zakonom i ispituju u postupku za priznanje prava na žig.

Dizajn

To je vizuelna pojava proizvoda koja se može izraziti konturama, linijama, slikama, tijelima ili bojama i predstavlja dvodimenzionalni ili trodimenzionalni izgled proizvoda ili nekog njegovog dijela. Dvodimenzionalni dizajn se odnosi samo na sliku na površini određenog proizvoda. Trodimenzionalni dizajn uključuje oblik tijela određenog proizvoda, kao i slike na njegovoj površini. Suštinska karakteristika dizajna jeste njegova podobnost da bude prenesen na određeni zanatski

ili industrijski proizvod. Predmet zaštite nije apstraktni dvodimenzionalni ili trodimenzionalni oblik, već oblik sasvim određenog industrijskog ili zanatskog proizvoda.

Industrijski dizajn se stiče upisivanjem u Registar industrijskog dizajna pri Institutu. Industrijski dizajn važi pet godina od dana podnošenja prijave s tim da se može još četiri puta produžiti za isti period, a najduže može trajati 25 godina. O pravu zaštite dizajna više na www.kfbih.com

Geografska oznaka

To je pravo industrijskog vlasništva kojim se registruju oznake koje označavaju da roba potiče sa određene teritorije, regije ili mjesta na toj teritoriji, čiji prirodni i društveni faktori utiču na kvalitet, reputaciju ili neku drugu karakteristiku robe. Geografske oznake štite se kao intelektualno vlasništvo kako bi se spriječila njihova zloupotreba ili neovlaštena upotreba, budući da one doprinose većoj tržišnoj vrijednosti proizvoda koja odgovara njihovim posebnim svojstvima i time stečenom ugledu. Trajanje registrovane geografske oznake nije vremenski ograničeno.

Integrisano kolo

To je gotov proizvod ili međuproizvod namijenjen za obavljanje određene elektronske funkcije, koji se sastoji od komada materijala koji uključuje jedan ili više povezanih slojeva sačinjenih od integrisanih elemenata, od kojih je bar jedan element aktivan. Topografija integrisanog kola je skup povezanih slika, zabilježenih ili kodiranih na bilo koji način, koje predstavljaju trodimenzionalnu matricu slojeva od kojih je integralno kolo sastavljeno, pri čemu svaka slika sadrži cjelinu ili dio matrice poluprovodničkog proizvoda u svakoj fazi njegove proizvodnje. Trodimenzionalni raspored, odnosno dizajn na osnovu kojeg je moguće proizvesti krug namijenjen izvođenju određene elektroničke funkcije može se zaštititi kao intelektualno vlasništvo.

Projekat zaštite prava intelektualnog vlasništva u BiH (IPR projekat), koji finansira Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID), podržava razvoj sistema intelektualnog vlasništva u BiH kroz pružanje tehničke i stručne podrške Institutu za intelektualno vlasništvo BiH, kao i drugim vladinim agencijama. Projekat je usmjeren ka podizanju svijesti o važnosti efektivne zaštite intelektualnog vlasništva za privredni razvoj zemlje, a to je ključno za otvaranje novih radnih mjesta, zaštitu zdravlja i sigurnost potrošača, poticanje inovacija i upravljanje ekonomskim rastom zemlje.

O ovoj temi više na www.kfbih.com

A. KEČO

In memoriam

Sead Hadžiabdić

Sead Hadžiabdić je rođen 1. januara 1934. godine u Gornjem Vakufu. Srednju šumarsku školu završava 1951. godine, a Šumarski fakultet Univerziteta u Sarajevu 1961. godine.

Svoja radni vijek proveo je na rukovodećim dužnostima u preduzećima: "Janj" G. Vakuf, Šipovo i Koprivnica Bugojno, te kao šumarski inspektor za općine Bugojno, Gornji i Donji Vakuf i Kupres.

Od 1983. do 1993. godine obavlja poslove generalnog direktora "Koprivnice", preduzeća šumarstva sa preko 1.000 zaposlenih. Treba istaći kreativnost u poslovanju šumarstva i angažovanju mladih visokostručnih kadrova, na razvoju uzgoja i iskorištavanju proizvoda šuma pored drveta. Na ovaj način je pokazao da drvo nije najvažniji proizvod šume, nego da šume imaju nemjerljive vrijednosti. Svoju kreativnost pokazao je i u odnosu prema nauci, nastojeći da je ne odvoja od proizvodnje u šumarstvu, potvrđujući neodvojivost nauke i prakse.

Odmah nakon potpisivanja mirovnog sporazuma, 1995. godine prihvata dužnost generalnog direktora JP "Bosanskohercegovačke šume", gdje rukovodi i uspostavlja nove privredne tokove šumarske struke i privrede na teritoriji Federacije BiH, sve do 2001. godine, kada odlazi u mirovinu. Nakon umirovljenja, aktivno nastavlja da radi kao ekspert za šumarstvo i lovstvo u mnogim domaćim i međunarodnim institucijama za koje dobija i brojna priznanja.

Pored privrednih aktivnosti, naš Sejo je bio jedan od osnivača Udruženja šumarskih inženjera i tehničara FBiH, njegov predsjednik, predsjednik Grupacije šumarstva i drvne industrije Privredne komore FBiH, član Predsjedništva Saveza lovačkih organizacija BiH, te pokretač izdavanja mnogih naučnih i stručnih publikacija, kao i recenzent brojnih naučnih studija.

Sead je bio stručnjak, koji je ostavio neizbrisiv trag u šumarstvu BiH, bio je Čovjek koji može biti uzor kako treba živjeti, raditi i stvarati.

Hasan Sarajlić

Hasan Sarajlić rođen je 27. 07. 1944. godine u Babunovićima, Općina Srebrenik.

Sarajlić nije svoju karijeru počeo na visokim školama, sa naučnim zvanjima, akademskim titulama, već

sa znanjem i iskustvom vlastitog stvaranja, koje je stekao u očevoj kovačkoj radnji.

Putevima pravog biznisa je krenuo davne 1964. godine nastavljajući dugogodišnju porodičnu tradiciju bavljenja privatnim biznisom.

S ponosom je isticao da je krenuo s jednim kamionom. Već 1970. godine poslovni krugovi ga po kapitalu, obimu i kvalitetu usluga svrstavaju u red najuspješnijih privatnih poduzetnika u bivšoj Jugoslaviji.

Sa liberalizacijom ekonomske politike 1990. godine, Sarajlić osniva firmu "Kopex Sarajlić" sa sjedištem u Srebreniku. Želja da na našim prostorima kontinuirano stvara nešto novo, Sarajlića opredjeljuje da 2007. godine osnuje firmu „Air Gazela“ društvo sa ograničenom odgovornošću za vazdušni prevoz i usluge.

Dobitnik je nekoliko priznanja za svoj visokoprofesionalan rad:

- 1994. godine, menadžer Tuzlanskog kantona među privatnim preduzetnicima,
- 1995. godine, generalni menadžer Tuzlansko-podrinjskog kantona,
- 1996. godine, menadžer godine u Bosni i Hercegovini,
- 1998. godine, dobitnik plakete Općine Srebrenik.

Srebrenik, poznat po staroj kuli Gradini, zadnjih 25 godina bio je prepoznatljiv i po firmi "Kopex Sarajlić" i njenom vlasniku. Hasan Sarajlić dao je svoj veliki doprinos razvoju Općine Srebrenik i privrede Tuzlanskog kantona, kao i šireg područja Bosne i Hercegovine.

Tokom karijere dao je značajan doprinos mnogobrojnim humanitarnim akcijama, donacijama za zaštitu okoliša, uređenje gradskih površina, obrazovanje, kao i sponzorisanje različitih manifestacija u Kantonu i FBiH.

Hasan Sarajlić je nesretnim slučajem preselio na ahiret u 67. godini života.

„Sarajevo-osiguranje“ d.d. Sarajevo

Razgovarala:
Amela KEČO, dipl.
pravnik
a.keco@kfbih.com

Lider na tržištu bh. osiguranja

Sarajevo osiguranje krajem ove godine obilježava 65 godina uspješnog poslovanja. Kao rezultat višedecenijskog kvalitetnog rada njegovih uposlenika i zadovoljstva osiguranika, Sarajevo-osiguranje danas zauzima lidersku poziciju na tržištu osiguranja, u konkurenciji 26 društava iz cijele Bosne i Hercegovine

Osnovano je 1945. godine pod nazivom „Državni zavod za osiguranje i reosiguranje“, a od 1947. kao „Državni osiguravajući zavod ili DOZ“, kao dio jedinog osiguravajućeg zavoda u tadašnjoj SFRJ. Od 1967. DOZ postaje samostalno preduzeće za osiguranje ili „Osiguravajući zavod (OZ) Sarajevo“. Godine 1974. ovaj zavod se transformisao u „Zajednicu osiguranja imovine i lica (ZOIL) Sarajevo“, gdje se, pored osiguranja imovine, težilo ka značajnijem udjelu i osiguranja lica. Posljednja transformacija uslijedila je 1990. kada ZOIL Sarajevo postaje dioničarsko društvo Sarajevo-osiguranje d.d. Sarajevo.

U povodu 65. rođendana Sarajevo-osiguranja d.d. Sarajevo i uspješnog završetka poslovne godine, razgovarali smo sa generalnim direktorom Midhatom Terzićem.

Ispratili smo 2010., mnogi privrednici kažu jednu od težih godina. Možete li nam reći nešto o Vašim rezultatima poslovanja, naročito kroz prizmu aktuelne finansijske krize?

- Kriza na sreću nije uticala na našu lidersku poziciju na tržištu osiguranja u BiH gdje posluje 26 društava. Prema podacima za jedanaest mjeseci 2010. godine, ostvarili smo 53,7 miliona KM premije i sa ovim rezultatom sudjelujemo sa 16,7 odsto na tržištu Federacije BiH. Pri tom smo napravili porast premijskog prihoda od pet miliona KM u odnosu na isti period prošle godine i faktički imamo procentualno najveći porast tržišnog učešća od svih društava. To su rezultati sa kojima apsolutno možemo biti zadovoljni. Osim djelovanja u FBiH, značajno je da smo se i u Republici Srpskoj dobro pozicionirali za nešto više od godinu djelovanja naše podružnice sa sjedištem u Banjoj Luci. Znajući kakvi su bili udari ekonomske krize na sve segmente privrede u BiH, mogu slobodno reći da se Sarajevo-osiguranje uspješno nosi i sa izazovima finansijske krize i sa nelojalnom konkurencijom na tržištu, te da naša vodeća pozicija u BiH neće doći u pitanje.

Mnoge grane privrede osjete prisutnost nelojalne konkurencije. Da li i u sferi osiguravajućih kuća postoji

Midhat Terzić

nelojalna konkurencija kao otežavajući faktor, posebno jer na našem tržištu egzistiraju brojne osiguravajuće kuće?

- Tržište osiguranja u BiH je opterećeno svim problemima koji prate i druge grane privrede, a kada našim klijentima ide loše i kada oni nisu u poziciji da izvršavaju svoje obaveze, onda je iluzorno govoriti o tome da mi u osiguranju možemo poslovati stabilno. Zbog te nesigurnosti i neriješenih odnosa, te manjka novca za plaćanje troškova osiguranja, mi se unutar branše međusobno ne ponašamo profesionalno i, nažalost, nije malo onih kojima je cilj samo da uzmu policu, bez razmišljanja o tome šta raditi ako i kada se desi šteta. Nelojalna konkurencija u osiguranju je sinonim za niz aktivnosti koje imaju za posljedicu kršenje premijskog sistema i pravila struke, pogotovo u obaveznom osiguranju od automobilske odgovornosti. Mnoge od tih aktivnosti svojom suštinom više liče na običnu pijacu nego na tržište visokosofisticirane i tradicionalne djelatnosti kakvo je osiguranje. Posljednjih godina stvari se postepeno mijenjaju nabolje zbog aktivnosti Agencije za nadzor osiguranja FBiH, te pojedinih inicijativa i sporazuma Udruženja osiguravajućih društava, ali daleko smo još od potpuno uređenog tržišta. Sarajevo-osiguranju, kao vodećoj osiguravajućoj kući, uvijek je u interesu da se u potpunosti poštuju zakonski i podzakonski akti, jer nas samo može ojačati dalje usklađivanje poslovanja svih društava sa propisima.

Može se reći da ste zadovoljni pozicioniranjem na našem tržištu?

- Možda je primjerenije da kažem da su zadovoljni naši klijenti i poslovni partneri kojima možemo zahvaliti što smo dobro pozicionirani. Naše poslovanje ne prolazi nezapaženo u javnosti i kod eksperata iz oblasti osiguranja. Podsjetio bih na to da smo šest puta

zaredom dobitnici laskavog priznanja „Kristalna prizma“ za najuspješnije osiguravajuće društvo u BiH, u rangiranju konsultantske kuće „Revicon“ i poslovnog magazina „Prizma“. Ugledna konsultantsko-revizorska kuća Deloitte uvrstila je krajem 2009. godine Sarajevo-osiguranje među 25 vodećih osiguranja u regiji, kao jedino osiguravajuće društvo iz BiH. Nezavisni britanski finansijski magazin „Finance Central Europe“ već niz godina u svom izboru svrstava Sarajevo-osiguranje među najbolja osiguravajuća društva na prostoru jugoistočne Evrope. Konačno, dokaz da je dobra tržišna pozicija odraz kvalitetnog poslovanja svih uposlenika jeste i činjenica da Sarajevo-osiguranje od 2005. godine posjeduje certifikat standarda kvaliteta ISO 9001:2000.

Vlada FBiH je nedavno najavila privatizaciju i prodaju preostalog dijela državnog kapitala u 12 preduzeća među kojima je i Sarajevo-osiguranje. Po vašem mišljenju, da li je sada pravo vrijeme za to?

- Nama je ova najava plana prodaje državnog kapitala u strateškim preduzećima poznata iz medija. Za sada nemamo nikakvih nagovještaja o vremenu i načinu realizacije prodaje. Sigurni smo da nova federalna vlast neće žuriti sa provođenjem ovog plana i da će se tražiti najpovoljniji trenutak za prodaju dijela kapitala Sarajevo-osiguranja u državnom vlasništvu. Mi u menadžmentu nemamo odlučujući uticaj na model privatizacije državnog kapitala u Sarajevo-osiguranju. Oduvijek smo naglašavali da je u najboljem interesu kompanije, njenih gotovo 500 uposlenika i brojnih osiguranika, da pronađemo strateškog partnera za investiranje u dalji razvoj društva. Koliko je realno da ga pronađemo u aktuelnoj političkoj i ekonomskoj situaciji u BiH, te u svjetlu recesije i finansijske krize u svijetu, teško je procijeniti.

Sve donedavno bili ste predsjednik Udruženja osiguravajućih društava u FBiH. Kažite nam nešto više o Udruženju i budućim planovima?

- Prije svega, istakao bih činjenicu da smo do 2006. godine, kada smo osnovali Udruženje, imali nekoliko neuspješnih pokušaja da se strukovno organiziramo, prvo kroz oblik Udruženja na nivou BiH, a onda Vanjskotrgovinsku / Spoljnotrgovinsku komoru BiH. Stoga bih pozitivnim ocijenio i samo osnivanje Udruženja, ali i njegovu aktivnost koja je rezultirala održavanjem 37 sjednica za četiri godine. Naravno, osim korisnih susreta čelnih ljudi 15 osiguravajućih i jednog reosiguravajućeg društva, Udruženje je bilo efikasno u dijelu pokretanja brojnih

inicijativa prema institucijama koje su nadležne za dešavanja na tržištu osiguranja. Podsjetio bih da je Udruženje bilo organizator i nekoliko korisnih okruglih stolova i seminara, a u dijelu unutarstrukovne saradnje uspostavili smo kontakt sa Udruženjem osiguravajućih organizacija RS. Kada je u pitanju uloga Udruženja u daljem razvoju struke, ona se, prije svega, ogleda u podizanju značaja industrije osiguranja kako u javnosti tako i unutar institucija vlasti, pogotovo među onima koje donose propise iz oblasti finansija. Ukoliko se Udruženje nametne kao nezaobilazan faktor kod izmjena i dopuna zakonskih rješenja - a već smo na tom putu - to će u značajnoj mjeri pomoći nama u osiguravajućim društvima da u komunikaciji sa klijentima podignemo svijest o važnosti osiguranja.

Sarajevo-osiguranje je član Upravnog odbora Privredne / Gospodarske komore FBiH. Smatrate li da su dovoljno iskorištene mogućnosti i nadležnosti Komore, posebno kada su u pitanju promovisanje i zaštita interesa?

- Nedavno potpisivanje sporazuma između Udruženja poslodavaca FBiH i P/GKFBiH je, rekao bih, korak naprijed u aktivnostima ostvarivanja interesa članova Komore, pogotovo u segmentu stvaranja povoljnog ambijenta za poslovanje. Komora je u potpunosti usmjerena ka saradnji na promovisanju interesa privrede kod nadležnih vlasti. Nažalost, nije uvijek povoljan momenat za određene inicijative. Kada su u pitanju, konkretno, privredna društva iz oblasti osiguranja, činjenica je da do sada nije bilo sluha za konsultacije sa strukom u pripremi i donošenju zakona i podzakonskih akata, što u praksi proizvodi brojne negativne posljedice. Najčešće se onda mora naknadno djelovati i lobirati kako bismo ispravili rješenja koja nisu dobra ili logična sa aspekta razvoja osiguranja kao djelatnosti, što dodatno iscrpljuje i zakonodavce i nas u privredi. Mislim da je nužno više konsultacija i saradnje, naravno, preko Komore i drugih tijela u kojima su zastupljeni privrednici kako bi se naš glas čuo na vrijeme.

Imate li nešto dodati?

- Moram dodati da privrednici očekuju brzo formiranje vlasti, jer je zaista teško poslovanje u ovakvim uslovima. Uz to, zahvalio bih se P/GKFBiH na podršci koju nam je pružala u dosadašnjem poslovanju, a najviše u momentima kada smo Sarajevo-osiguranje postavljali na zdrave temelje poslovanja. Zaželio bih i Komori i svim njenim članicama puni uspjeh u daljem radu.

Uredba kojom se uređuju visine naknada za korištenje cestovnog zemljišta uz javne ceste...

Vlada FBiH je donijela Uredbu kojom se uređuju visine naknada za korištenje zemljišta uz javne ceste (osim autocesta i brzih cesta u Federaciji BiH), za postavljanje reklamnih znakova u cestovnom i zaštitnom pojasu i za postupke donošenja saglasnosti i odobrenja u zaštitnom cestovnom pojasu.

Pravna i fizička lica koja koriste ovo zemljište za obavljanje pratećih djelatnosti će plaćati po šest KM za m² ako su vlasnici benzinskih stanica sa priključkom, a za ostale priključke u ovom pojasu, osim stambenih zgrada, cijena je tri KM po m². Ista je cijena i za autoservise, ugostiteljske i druge objekte. Također je utvrđena visina naknade za polaganje kablova po dužnom metru, za cjevovode u zavisnosti od veličine prečnika, za antenske, elektronske i telefonske priključke, opremu, te za postavljanje i korištenje reklamnih znakova na cestovnom zemljištu i u zaštitnom pojasu. Pošto je predviđeno plaćanje i troškova administrativnog postupka, Uredbom se utvrđuje i visina naknada za davanje saglasnosti za pojedine namjene.

Tumačenje Zakona o inspekcijama FBiH

Polazeći od mišljenja Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Federalne uprave za inspeksijske poslove, Vlada FBiH je, na traženje Agencije za poštanski promet BiH, dala vjerodostojno tumačenje Zakona o inspekcijama FBiH.

U obrazloženju se ističe da se inspeksijski nadzor u ovoj oblasti obavlja u skladu sa Zakonom o poštanskom prometu u FBiH kojim su regulisani inspeksijski nadzor i ovlaštenja inspektora.

Inače, Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, u skladu sa zaključcima zajedničkog sastanka sa predstavnicima Federalne uprave za inspeksijske poslove, pokrenulo je inicijativu za pripremu izmjena i dopuna Zakona o poštanskom prometu FBiH radi njegovog usklađivanja sa Zakonom o poštama BiH. Na taj način bi se otklonile sve poteškoće i stvorili uvjeti za nesmetano funkcionisanje tržišta poslovnih usluga u BiH.

Razvoj autocesta i brzih cesta u FBiH od 2011. do 2028.

Vlada FBiH je, nakon razmatranja, usvojila Strategiju razvoja mreže autocesta i brzih cesta na području Federacije BiH za period 2011. do 2028. godine, dopunjenu u skladu sa primjedbama i sugestijama Parlamenta FBiH.

Uz osigurana kreditna sredstva za četiri dionice autoputa na koridoru Vc i realizacijom projekta Sarajevske zaobilaznice do 2014. godine bi trebalo biti ukupno izgrađeno 125 kilometara na koridor Vc do 2014. godine - predviđeno je u ovom dokumentu. Uz ovo definirani su i drugi pravci cesta visokog nivoa usluge.

Zadužena su federalna ministarstva finansija i prometa i komunikacija da pripreme prijedlog načina finansiranja idejnih rješenja, idejnih projekata, studija izvodivosti i zaštite okoliša za sve cestovne pravce definisane u Strategiji. Federalno ministarstvo prostornog uređenja će pri izradi Prostornog plana Federacije BiH osigurati prostor za cestovne pravce utvrđene u ovom dokumentu.

Federalno ministarstvo prometa i komunikacija i Federalna direkcija za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta zajednički će pripremiti prijedlog prioriteta u realizaciji cestovnih pravaca utvrđenih Strategijom, a zajedno sa Federalnim ministarstvom finansija i prijedlog modela njihovog finansiranja. Ovaj će dokument Vlada uputiti u Parlament FBiH na davanje saglasnosti.

Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o ograničenju uvoza putničkih automobila, teretnih vozila i automobilskih guma

Vijeće ministara BiH donijelo je Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o ograničenju uvoza putničkih automobila, teretnih vozila i automobilskih guma. Ovom odlukom ukida se ograničenje uvoza vozila u pogledu godina starosti, što je obaveza BiH u smislu poštivanja odredaba Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te pravila Svjetske trgovinske organizacije.

Izmjenama i dopunama Odluke dozvoljava se uvoz vozila koja zadovoljavaju najniže tehničke zahtjeve za novoprodukcijom i korištena vozila u procesima homologacije tipa vozila i homologacije pojedinačnog vozila.

Uvoz upotrebljivanih vanjskih pneumatskih guma dozvoljava se samo ukoliko se koriste radi recikliranja ili daljnje dorade, a obavljat će se u skladu s propisima kojima se reguliraju pitanja upravljanja krutim otpadom.

Odluka će biti primjenjivana od 1. januara 2011. godine.

Odluka o osnivanju Foruma za razvoj i promociju poduzetništva u Bosni i Hercegovini

Vijeće ministara BiH donijelo je Odluku o osnivanju Foruma za razvoj i promociju poduzetništva u Bosni i Hercegovini.

Ovo stručno tijelo za promociju i koordinaciju razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva bit će savjetodavno tijelo Vijeća ministara BiH i brojat će 14 stalnih članova, koje će imenovati Vijeće ministara BiH.

Pravilnik o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje slinavke i šapa

Vijeće ministara BiH donijelo je Pravilnik o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje slinavke i šapa.

Pravilnik sadrži mjere za suzbijanje slinavke i šapa koje se primjenjuju u slučaju izbijanja ove bolesti, ali i preventivne mjere koje se provode s ciljem povećanja svijesti, odnosno spremnosti nadležnih tijela i vlasnika imanja koji drže stoku i bave se proizvodnjom stočnih proizvoda.

Ekonomsko-fiskalni program

Vijeće ministara BiH usvojilo je Ekonomsko-fiskalni program (EFP) od 2011. do 2013. godine, koji će Direkcija za ekonomsko planiranje do kraja januara dostaviti Evropskoj komisiji. Ekonomsko-fiskalni program za 2011. godinu predstavlja pripremu za Pretpristupni ekonomski program i obavezan je dokument za zemlje kandidatkinje za članstvo u EU. U programu se, između ostalog, navodi da bi 2011. trebala biti godina početka bh. ekonomskog oporavka uz očekivani ekonomski rast od 3,2 posto.

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prikupljanju, proizvodnji i prometu sekundarnih sirovina i otpadnih materijala

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prikupljanju, proizvodnji i prometu sekundarnih sirovina i otpadnih materijala, koji je Vlada FBiH utvrdila i uputila u parlamentarnu proceduru, predstavlja usaglašavanje odredaba postojećeg zakona iz 1998. godine sa, u međuvremenu, donesenim zakonima u FBiH. To se, prije svega, odnosi na zakone o standardizaciji i o mjeriteljstvu u BiH, te zakone o privrednim društvima i o prekršajima.

Odluka kojom se zamrzavaju marže na osnovne životne namirnice

Vlada Federacije BiH je donijela Odluku kojom se zamrzavaju marže na osnovne životne namirnice u apsolutnim iznosima zatečenim na dan 1. januara 2011. godine. Riječ je o maržama za brašno, hljeb, pecivo i druge pekarske proizvode od brašna, te za ulje i šećer.

Pripremila: Mira IDRIZOVIĆ
m.idrizovic@kfbih.com

Prosjeck plate u BiH

Prosječna isplaćena mjesečna bruto plata po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za decembar 2010. godine iznosi 1.250 KM, a istovremeno isplaćena iznosi 818 KM.

Prosječna mjesečna bruto plata po zaposlenom ostvarena u BiH za 2010. godinu iznosi 1.217 KM, a neto 798 KM.

Prosječne mjesečne isplaćene neto i bruto plaće

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama u BiH za novembar 2010. iznosila je 805 KM, što pokazuje nominalni rast za 0,4%, u odnosu na decembar 2009. godine.

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća za novembar 2010. u odnosu na isti mjesec prošle godine nominalno je viša za 1,8%. Istovremeno, prosječna mjesečna bruto plaća zaposlenih iznosila je 1.229 KM, što pokazuje nominalni rast za 0,5% u odnosu na decembar 2009., a u poređenju sa novembrom 2009. nominalno je viša za 2,1%.

Registrovana nezaposlenost

U novembru 2010. godine broj nezaposlenih u BiH iznosio je 519.096.

Broj nezaposlenih u novembru 2010. povećao se za 0,4%, a nezaposlenih žena povećao za 0,3% u odnosu na oktobar 2010. godine.

Udio ženske populacije u nezaposlenima iznosi 50,3% ili u apsolutnom iznosu 261.191 osoba ženskoga spola.

Zaposleni po djelatnostima

U novembru 2010. godine broj zaposlenih u pravnim osobama BiH iznosio je 686.434, a od toga 278.641 žena. U odnosu na oktobar 2010. godine broj zaposlenih u pravnim osobama povećao se za 0,1%, a zaposlenih žena smanjio za 0,1%.

U poređenju sa novembrom 2009. godine, najveći indeks zaposlenja imao je sektor Ostale društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti (O) sa 14 indeksnih poena isti sektor i kod ženske radne snage je na prvom mjestu sa povećanjem od 20,4 indeksna poena.

Indeks potrošackih cijena

Mjesečna inflacija u decembru 2010. godine u BiH bila je 0,8%.

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje, u decembru 2010. u odnosu na novembar 2010. godine najviše su porasle cijene u odjeljku Hrana i bezalkoholna pića za 2%, Prijevoz za 1,3%, Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće za 0,4%, te Stanovanje, električna energija, plin i drugi energenti za 0,1%.

Rast cijena u decembru u odnosu na novembar je velikim dijelom nastao zbog viših cijena hrane za 2,2%, goriva i maziva za 2,3%, te električne energije, plina i drugih energenata za 3%, koji imaju veliko učešće u potrošnji domaćinstava, kao i cijeli odjeljci Hrana i bezalkoholna pića, Prijevoz i Stanovanje, električna energija, plin i drugi energenti.

U istom periodu prosječan pad cijena zabilježen je u odjeljcima Alkoholna pića i duhan i Odjeća i obuća za 0,3%, te Ostala dobra i usluge za 0,1%.

Indeks obima industrijske proizvodnje u BiH

U decembru 2010. stopa promjene ukupne industrijske proizvodnje u BiH u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2009. godine je pozitivna i iznosi 16,1%.

U odnosu na decembar 2009. stopa promjene proizvodnje iznosi 8,7%. Stopa promjene ukupne proizvodnje (od januara do decembra 2010.) prema istom periodu 2009. godine iznosi 1,6%.

U odnosu na novembar 2010. godine stopa promjene obima proizvodnje iznosi 4,4%.

U području C Vađenje ruda i kamena stopa promjene industrijske proizvodnje u BiH u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2009. godine iznosi 7,9%.

Stopa promjene proizvodnje u odnosu na decembar 2009. godine iznosi 9,6%. Stopa promjene ukupne proizvodnje prema istom periodu 2009. godine iznosi -3,8%.

U području D Prerađivačka industrija stopa promjene industrijske proizvodnje u BiH u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2009. godine iznosi 10,4%.

Stopa promjene proizvodnje u odnosu na decembar 2009. godine iznosi 2,9%. Stopa promjene ukupne proizvodnje prema istom periodu 2009. godine iznosi 1,9%.

U području E Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom i vodom stopa promjene industrijske proizvodnje u BiH u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2009. godine iznosi 35,1%. Stopa promjene proizvodnje u odnosu na decembar 2009. godine iznosi 24,7%. Stopa promjene ukupne proizvodnje prema istom periodu 2009. godine iznosi 3,7%.

Među indeksima prema glavnim industrijskim grupama, najveću pozitivnu stopu promjene obima proizvodnje, tj. stopu rasta prema istom mjesecu prethodne godine, u iznosu od 20,8%, ima grupa Energija. Najveću stopu pada prema istom mjesecu prethodne godine, u iznosu od -29,3%, ima grupa Kapitalni proizvodi. Ista grupa Kapitalni proizvodi ima i najveću stopu pada kumulativne proizvodnje prema istom periodu 2009. godine, u iznosu od -39,2%.

Indeksi industrijske proizvodnje

Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine u januaru 2011. u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2010. godine manja je za 5,9%, u odnosu na proizvodnju iz istog mjeseca prošle godine veća je za 8,8%, dok je u odnosu na decembar prošle godine manja za 15,2%.

Posmatrano po područjima industrijskih djelatnosti u januaru 2011. u odnosu na proizvodnju iz januara 2010. godine industrijska proizvodnja u

području Vađenje ruda i kamena veća je za 12,4%, u području Prerađivačka industrija veća je za 9,5%, i u području Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom veća je za 6,4%.

Prema glavnim industrijskim grupacijama industrijskih proizvoda u januaru 2011. u odnosu na proizvodnju iz januara 2010. godine, proizvodnja bilježi povećanje energije za 6,5%, intermedijarnih proizvoda, osim energije za 21,5%, kapitalnih proizvoda za 25% i netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 4,0%, dok je zabilježeno smanjenje trajnih proizvoda za široku potrošnju za 2,5%.

Zaposlenost po područjima

U decembru 2010. ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH iznosio je 424.598, što predstavlja smanjenje broja zaposlenih za 0,4% u odnosu na novembar 2010. godine.

U odnosu na godišnji prosjek broja zaposlenih u 2009. godini došlo je do smanjenja za 0,5%.

Prosječna neto plaća za decembar

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za decembar 2010. godine u Federaciji BiH iznosila je 826,93 KM, što je nominalno više za 1,9% u odnosu na novembar 2010. godine.

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za decembar 2010. godine je realno viša za 1,0% u odnosu na novembar 2010. godine.

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za decembar 2010. godine viša je nominalno za 2,4%, a realno manja za 0,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Indeks potrošačkih cijena

Ukupan indeks potrošačkih cijena u decembru 2010. godine viši je za 0,9% u odnosu na prethodni mjesec.

Posmatrano po odjeljcima COICOP klasifikacije, rast cijena registrovan je u odjeljcima Hrana i bezalkoholna pića za 1,9%, Prevoz za 1,4%, Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće za 0,2% i Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti za 0,1%.

U odjeljku Odjeća i obuća cijene su niže za 0,3%, a u odjeljku Zdravstvo za 0,1%.

U ostalim odjeljcima cijene se nisu mijenjale u

ovom mjesecu. Ukupan indeks potrošačkih cijena u decembru 2010. godine je viši za 3,1% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Prosječan indeks potrošačkih cijena u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu je viši za 1,8%.

Ukupan indeks potrošačkih cijena u decembru 2010. godine je viši za 3,4% u odnosu na prosjek 2009. godine.

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u decembru 2010. godine viši je za 0,6% u odnosu na prethodni mjesec.

Posmatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, indeks cijena intermedijarnih proizvoda osim energije viši je za 1,7%, kapitalnih proizvoda za 0,4%, a energije i trajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,2%.

U grupaciji netrajnih proizvoda za široku potrošnju indeks cijena se nije mijenjao u ovom mjesecu.

Posmatrano prema područjima KD-a, indeks cijena je viši u području Prerađivačke industrije za 1%, dok je u području Vađenja ruda i kamena niži za 0,1%.

U području Snabdijevanja električnom energijom, plinom i vodom indeks cijena se nije mijenjao u ovom mjesecu.

Posmatrano po oblastima, rast indeksa cijena je registrovan kod Proizvodnje koksa, derivata nafte i nuklearnog goriva za 5,4%, Proizvodnje baznih metala za 5,2%, Proizvodnje kancelarijskih mašina i računara za 3,8%, Proizvodnje metalnih proizvoda, osim mašina i opreme za 1,8%, Proizvodnje celuloze, papira i proizvoda od papira za 0,8%, Prerade drveta i proizvoda od drveta i plute osim namještaja; proizvodnje predmeta od slame i pletarskih materijala za 0,5%, Proizvodnje prehrambenih proizvoda i pića za 0,3% i Proizvodnje namještaja, ostale prerađivačke industrije, d.n. za 0,2%.

Pad indeksa cijena registrovan je kod Proizvodnje električnih mašina i aparata za 0,5%, Štavljena i obrade kože; proizvodnje kofera, ručnih torbi, sedlarskih i saračkih proizvoda i obuće za 0,2%, Vađenja uglja i lignita, vađenja treseta, Proizvodnje hemikalija i hemijskih proizvoda i Proizvodnje proizvoda od gume i plastičnih masa za 0,1%.

U ostalim oblastima indeksi cijena se nisu mijenjali u ovom mjesecu. Ukupan Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u decembru 2010. godine viši je za 2% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Prosječan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2010. u odnosu na prosjek 2009. godine se nije promijenio.

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u decembru 2010. viši je za 2,6% u odnosu na prosječan indeks iz 2009. godine.

Saopštenje Komisije Savjetu/Vijeću i evropskom Parlamentu

(nastavak)

Kada su u pitanju regionalna pitanja i međunarodne obaveze nastavljena je provedba Dejtonsko-pariškog mirovnog sporazuma. Saradnja sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) je i dalje zadovoljavajuća. Međutim, za vrijeme predizbornog perioda Republika Srpska je često dovodila u pitanje teritorijalni integritet zemlje. Nadalje, politički lideri Republike Srpske su nastavili da daju izjave u kojima negiraju ozbiljnost masakara nad civilnim stanovništvom za vrijeme rata.

Poboljšana je saradnja između sudova i tužilaca BiH, Hrvatske i Srbije. Potpisani su bilateralni sporazumi o uzajamnom priznavanju i izvršenju presuda u krivičnim predmetima. Potrebno je poduzeti daljnje korake ka jačanju kapaciteta za rješavanje slučajeva ratnih zločina, naročito kroz poboljšanje funkcionisanja kantonalnih sudova i suda Distrikta i obezbjeđivanje odgovarajućih finansijskih sredstava. Regionalna saradnja i obezbjeđenje odgovarajuće zaštite svjedoka će u tome imati ključnu ulogu.

Kada je u pitanju Međunarodni krivični sud, bilateralni sporazum o imunitetu sa Sjedinjenim Američkim Državama nije u skladu sa Zajedničkim stavom EU, kao ni sa vodećim principima EU. BiH treba da postigne usklađenost sa stavom EU.

Proces Sarajevske deklaracije je dobio novi poticaj nakon sastanka ministara održanog u Beogradu u martu 2010. BiH, Hrvatska, Crna Gora i Srbija su dogovorile saradnju kako bi usaglasile statistike o izbjeglicama. Zemlje su, takođe, postigle saglasnost da rade na pronalasku rješenja za veliki broj neriješenih pitanja do kraja godine.

BiH i dalje aktivno učestvuje u regionalnim inicijativama, uključujući i Proces saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECF), Regionalno vijeće za saradnju (RCC) i Centralnoevropski sporazum o slobodnoj trgovini (CEFTA). Odnosi BiH sa susjedima su se dalje razvili zahvaljujući određenim važnim regionalnim inicijativama koje podstiču pomirenje. Međutim, određena pitanja vezana za granice sa susjednim zemljama ostaju otvorena. Oni koji posjeduju pasoše Kosova i dalje imaju poteškoće pri dobijanju viza kako bi prisustvovali regionalnim sastancima u BiH.

BiH je ostvarila umjeren ekonomski oporavak u 2010., nakon recesije iz 2009. Ovaj oporavak je uglavnom rezultat vanjske potražnje. Nezaposlenost je ostala visoka. Fiskalni položaj je značajno oslabio u 2009. kako su javne finansije pretrpjele ozbiljna opterećenja usljed smanjenja prihoda i velike potrošnje. Opredivjelje-

nost za strukturne reforme i čvrste javne finansije i dalje nije ujednačena u cijeloj državi. Određene mjere fiskalne i strukturne reforme su nedavno provedene pod pritiskom budžetskog debalansa i programa Međunarodnog monetarnog fonda. Ipak, budžeti i dalje nisu samoodrživi, a kvalitet javnih finansija je još uvijek slab.

Kada su u pitanju ekonomski kriteriji, BiH je postigla malo dodatnog napretka u uspostavljanju funkcionalne tržišne ekonomije. Potrebno je odlučno nastaviti značajne reformske aktivnosti kako bi država postala sposobna da se dugoročno nosi sa pritiskom konkurencije i tržišnim silama unutar Unije.

Realizacija stand-by aranžmana sa Međunarodnim monetarnim fondom je u velikoj mjeri zadovoljavajuća. Očuvana je finansijska i monetarna stabilnost. Aranžman Valutnog odbora i dalje uživa veliki kredibilitet. Vraćeno je povjerenje u lokalne banke, a u toku 2010. godine domaćinstva su preusmjerila svoju štednju u bankarski sektor. Industrijska proizvodnja je nešto povećana u prvoj polovini 2010. godine. Uglavnom kao rezultat kretanja međunarodnih cijena, inflacija je početkom 2010. godine vraćena na niske stope. Vanjski debalansi su smanjeni usljed rasta izvoza. Zabilježena su određena ograničenja poboljšanja u poslovnom okruženju, posebno kada je riječ o registraciji preduzeća.

Ipak, fiskalni položaj BiH i dalje je težak, posebno u Federaciji BiH. Privrženost dogovorenim mjerama fiskalnog prilagođavanja i strukturnih reformi, te njihova realizacija, nije bila ujednačena u cijeloj zemlji. Kvalitet javnih finansija je ostao na niskom nivou, sa visokim udjelom tekućih izdataka u BDP-u. Nije bilo napretka u pogledu privatizacije, restrukturiranja javnih preduzeća i liberalizacije mrežnih industrija. Unapređenje infrastrukture je nastavljeno, ali sporo. Proizvodni kapaciteti i konkurentnost ekonomije su i dalje niski, budući da domaći izvori rasta nisu iskorišteni na odgovarajući način. Nedovoljna strukturna fleksibilnost, izražena kroz faktore kao što su visoke stope socijalnih doprinosa i niska pokretljivost radne snage i dalje ometa otvaranje radnih mjesta i učešće na tržištu rada. Visoki i loše usmjereni socijalni transferi umanjuju spremnost na rad, dodatno naglašavajući potrebu za reformom sistema socijalnih beneficija. Nezaposlenost je i dalje visoka, a neformalni sektor još uvijek predstavlja značajan problem. Na poslovno okruženje utiču administrativna neefikasnost i slaba vladavina prava.

BiH je ostvarila ograničen napredak u usklađivanju svog zakonodavstva i politika sa evropskim standardima.

Određeni napredak je postignut u oblastima kao što su slobodno kretanje kapitala, intelektualno vlasništvo, obrazovanje i istraživanje, transport, finansijska kontrola, te u određenom broju pitanja iz oblasti pravde, slobode i sigurnosti. Posebni napori su i dalje neophodni kada je u riječ o slobodnom kretanju robe, ljudi i usluga, carinama i oporezivanju, konkurenciji i državnoj pomoći, javnim nabavkama, zapošljavanju i socijalnoj politici, poljoprivredi i ribarstvu, životnoj sredini, energiji, te informacionom društvu i medijima.

Sveukupno gledano, provedba Privremenog sporazuma je bila neujednačena. Država krši Privremeni sporazum zbog neusklađivanja sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima u vezi sa pravom na jednako postupanje bez diskriminacije, te zbog toga što nije osnovala tijelo za državnu pomoć. Potrebno je dalje jačanje administrativnih kapaciteta kako bi se ostvarila zadovoljavajuća provedba Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

BiH je ostvarila određeni napredak u oblasti unutrašnjeg tržišta. Kada je riječ o slobodnom kretanju robe, pripremne aktivnosti su umjereno napredovale. Određeni napredak je postignut na području zaštite potrošača. I dalje su potrebni kontinuirani napori kako bi se zakonski okvir približio zakonodavstvu EU, te kako bi se razvili neophodni administrativni kapaciteti.

U području slobodnog kretanja ljudi, usluga i prava poslovnog nastana ostvaren je ograničen napredak, kao i u stvaranju jedinstvenog ekonomskog prostora. Potrebno je dodatno pojednostaviti sudske postupke i registraciju preduzeća.

Postignut je određeni napredak u području slobodnog kretanja kapitala. Dalje usklađivanje zakonodavstva sa *acquis-em* je neophodno kako bi se osiguralo pravilno funkcionisanje tržišta kapitala u BiH. Postignut je mali napredak u oblasti carina i oprezivanja.

BiH je postigla određeni napredak u pogledu provedbe pravila konkurencije. Međutim, nije bilo napretka u području državne pomoći zbog neuspostavljanja tijela za državnu pomoć. Ostvaren je ograničeni napredak u području javnih nabavki. Određeni napredak je postignut u pogledu usvajanja zakonodavstva iz oblasti prava intelektualnog vlasništva.

U oblasti socijalne politike i politike zapošljavanja, te politike javnog zdravstva ostvaren je mali napredak. U pripremi je strateški dokument za cijelu državu, ali zakonodavstvo i politike su i dalje rascjepkani. Postignut je dobar napredak u oblasti istraživanja. Okvirni zakoni i strategije u oblasti obrazovanja i kulture su usvojeni, ali se ne provode. Nastavljeni su pregovori o priključenju Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO), ali taj proces još uvijek nije završen.

BiH je postigla određeni napredak u ispunjavanju evropskih standarda u određenom broju sektorskih politika. Pripreme u području malih i srednjih preduzeća (SME) su u ranoj fazi. Potrebno je razviti sveobuhvatnu

industrijsku strategiju, te sprovesti razvojnu strategiju za mala i srednja preduzeća na državnom nivou. Ostvaren je mali napredak u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, sigurnosti hrane, veterinarstva, fitosanitarne politike i ribarstva. Usvojeno je provedbeno zakonodavstvo. Međutim, nije bilo napretka u vezi sa uspostavljanjem državnog ministarstva poljoprivrede. Nedovoljna provedba državnog zakonodavstva iz područja veterinarstva, sigurnosti hrane i fitosanitarne oblasti sprječava BiH da dostigne standarde EU.

Pripreme BiH u oblasti životne sredine i klimatskih promjena su i dalje u ranoj fazi. Potrebno je uspostaviti usklađeni zakonodavni okvir za zaštitu životne sredine, kao i agenciju za zaštitu životne sredine na državnom nivou. BiH je postigla neravnomjeran napredak u sektoru transporta. Došlo je do određenih pomaka u pogledu trans-evropske transportne mreže, te u sektorima željezničkog i saobraćaja unutrašnjim plovnim putevima, dok je napredak u području drumskog saobraćaja ograničen. Poboljšanje saobraćajne infrastrukture i dalje ostaje neriješeno pitanje. Pripreme u oblasti energije nisu mnogo napredovale. Kao potpisnica Ugovora o Energetskoj zajednici, BiH mora provesti relevantno zakonodavstvo EU iz oblasti energije. Kako bi garantovala sigurnost snabdijevanja električnom energijom, potrebno je osigurati da državna kompanija za prenos u potpunosti funkcioniše, te usvojiti sveobuhvatnu strategiju o energiji.

Napredak u oblastima informacijskog društva i medija je bio ograničen. Usklađenost pravnog okvira u oblasti javnog emitovanja i dalje nije postignuta. Ozbiljan razlog za zabrinutost i dalje predstavljaju izazovi vezani za nezavisnost Regulatorne agencije za komunikacije (RAK) i spora provedba reformi u oblasti javnog emitovanja.

Određeni napredak je ostvaren u oblasti finansijske kontrole. Uvedena je javna interna finansijska kontrola, ali je potrebno i dalje razvijati sisteme finansijskog upravljanja i kontrole. Potrebno je osigurati nezavisnost vanjske finansijske revizije. Izvjestan napredak je ostvaren u oblasti statistike po pitanju klasifikacije i registra. Ipak, državni zakon o popisu stanovništva i domaćinstava nije usvojen. Potrebno je poboljšati statističke podatke o državnim računima, poslovnim aktivnostima i poljoprivredi. Još uvijek nema odgovarajuće saradnje između institucija koje se bave statistikom na državnom i entitetskom nivou.

Napredak je ostvaren u oblasti pravde, slobode i sigurnosti, iako neravnomjerno u različitim područjima. U okviru razgovora o liberalizaciji viznog režima preduzeti su koraci ka ispunjavanju svih uslova iz mape puta. Nastavljeno je rješavanje prioriteta u oblasti vizne politike. Izdaju se biometrijski pasoši. Provedba sporazuma o liberalizaciji viznog režima između EU i BiH, kao i sporazuma o readmisiji i dalje se odvija neometano.

Pripremla: M. IDRIZOVIĆ

Voda za gradove

Međunarodni svjetski dan voda obilježava se 22. marta svake godine i predstavlja jedan od načina za skretanje pažnje na važnost obezbjeđenja svježe vode i zagovaranja održivog upravljanja izvorima pitke vode

Organizacija Ujedinjenih naroda ovaj datum je odredila 1992. godine, s ciljem da se svake godine ukaže na životnu važnost i zaštitu vode, te njeno održivo korištenje. Uz dovoljnu količinu raspoložive vode, kvalitet vode je ključ održanja zdravlja ljudi i ekoloških sistema. U mnogim područjima svijeta nedovoljni ili nepostojeći propisi o zaštiti vode uzrok su dramatičnog zagađenja rijeka i jezera, pa i podzemnih voda.

Čista i sigurna voda za piće od životne je važnosti za opstanak svih živih bića i funkcionisanje ekosistema, zajednica i privrede. Međutim, kvalitet voda diljem svijeta sve je više ugrožen porastom stanovništva, povećanjem industrijskih i poljoprivrednih aktivnosti, te klimatskim promjenama koje prijete globalnom hidrološkom ciklusu.

Kvalitet vode postao je globalni problem. Svakog dana milioni tona neprikladno obrađene kanalizacijske, industrijske i poljoprivredne otpadne vode ulijevaju se u vode svijeta. Svake godine sve više ljudi umire zbog posljedica konzumacije nezdrave vode, a to najviše pogađa djecu mlađu od pet godina.

Ekonomski gubici usljed nestašice vode i sanitacije samo u Africi procjenjuju se na 28,4 milijardi dolara, ili oko 5% BDP-a. Kontaminacija vode slabi ili uništava prirodne ekosisteme koji podupiru zdravlje ljudi, proizvodnju hrane i bioraznolikost. Onečišćena pitka voda najvećim dijelom završava u okeanima, nanoseći ogromne štete obalnim područjima i ribarstvu.

Nužno je da globalna zajednica zajednički prihvati izazov očuvanja kvaliteta vode rijeka, jezera, stajaćica i tekućica. U tu svrhu mora se spriječiti daljnje onečišćenje voda, tretirati već onečišćeni vodotokovi i ponovo uspostaviti njihov kvalitet i zdravlje.

Svake godine Svjetski dan voda ističe specifičan aspekt svježe vode za piće. Cilj Svjetskog dana voda 2011. godine je usmjeravanje međunarodne pažnje na uticaj brzog rasta stanovništva, rast industrijalizacije i neizvjesnosti, koje su uzrokovane klimatskim promjenama, sukobima i prirodnim nepogodama, na urbane vodne sisteme. Ovogodišnja tema „Voda za gradove: odgovor na urbani izazov” ima za cilj da pozove i podstakne vlade, organizacije, zajednice i pojedince da se aktivnije angažuju na problemu upravljanja vodom u gradovima. Ovo je prvi put u historiji čovječanstva da većina svjetskog stanovništva živi u gradovima: čak 3,3 milijarde ljudi, a područja gradskih sredina i dalje nastavljaju rasti, a 38 posto ovog rasta predstavljaju sirotinjske četvrti, dok se gradsko stanovništvo povećava brže nego što se gradska infrastruktura može tome prilagoditi.

Središnja manifestacija povodom ovogodišnjeg Svjetskog dana voda održaće se u Kejptaunu u Južnoafričkoj Republici od 20. do 22. marta.

Lejla SADIKOVIĆ
l.sadikovic@kfbih.com

